НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ»

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА АГРОБІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Київ - 2022

УДК 657.2:631.11

Друкується за рішеннями вченої ради ННЦ «Інститут аграрної економіки», протокол № ___ від _____2022 р., вченої ради ТДВ «Інститут обліку і фінансів» НААН, протокол № ____ від _____ 2022 р.

Автори: Бездушна Ю.С. (3), Морозова А.М. (1, 4), Попко Є.Ю. (2)

Державна підтримка агробізнесу в умовах війни: посібник-практикум. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2022. – 36 с.

У посібнику-практикумі наведено зміни в основних нормативно-правових актах, які містять пільги для сільськогосподарських підприємств в умовах дії воєнного стану на території України. Описано кроки держави в частині підтримки кадрового резерву сільськогосподарських підприємства, а також компенсаційні заходи в разі працевлаштування внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Розкрито особливості державної фінансової підтримки, хронологію змін, пропозиції банків із пільговими умови кредитування агровиробників та статистику щодо наданих пільгових кредитів. Окремо наведена інформація щодо спрощення процедури реєстрації сільськогосподарської техніки на період воєнного стану, аграрну платформу Міністерства агрополітики по збору актуальних потреб аграріїв під посівну та онлайн-платформу для покращення логістичних маршрутів.

УДК 657.2:631.11

© ННЦ «Інститут аграрної економіки»
© ТДВ «Інститут обліку і фінансів»

ЗМІСТ

Розділ 1. Нормативно-правова база	2
Розділ 2. Пільги та компенсації: підтримка роботодавців	5
Бронювання військовозобов'язаних працівників	6
Компенсація витрат за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб	14
Розділ 3. Фінансова державна підтримка агробізнесу	18
Фінансова підтримка: хронологія змін	19
Банківські умови пільгового кредитування агропідприємств	26
Розділ 4. Інші види допомоги від держави	30
Спрощення реєстрації с.-г. машин та механізмів	31
Онлайн-платформи від Мінагрополітики	34

РОЗДІЛ 1
Нормативно-правова база

Закон № 1877 – Законі України «Про державну підтримку сільського господарства України» від 24.06.2004 р. № 1877-IV (https://cutt.ly/gDxdes6).

Закон № 3353 – Закон України «Про дорожній рух» від 30.06.1993 р. № 3353-XII (http://surl.li/tjgu).

Закон № 3543 – Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» від 21.10.1993 р. № 3543-XII (http://surl.li/bzvtr).

Указ № 64 – Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 р. № 64/2022 (https://cutt.ly/lG7Yrce).

Постанова № 28 – Постанова Кабінету Міністрів України «Про надання фінансової державної підтримки» від 24.01.2020 р. № 28 (https://cutt.ly/TDxrh7s).

Постанова № 194 – Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання бронювання військовозобов'язаних в умовах правового режиму воєнного стану» від 03.03.2022 р. № 194 (https://cutt.ly/hG7E015).

Постанова № 274 – Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28 та від 14 липня 2021 р. № 723» від 12.03.2022 р. № 274 (https://cutt.ly/cG6fgg3).

Постанова № 331 – Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання роботодавцю компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні» від 20.03.2022 р. № 331 (https://cutt.ly/MG7T0QK).

Постанова № 434 – Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку відомчої реєстрації та зняття з обліку тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів» від 12.04.2022 р. № 434 (http://surl.li/bzrel).

Постанова № 451 – Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва і Порядку надання державних гарантій на портфельній основі» від 15.04.2022 р. № 451 (http://surl.li/bzpox).

Постанова № 521 – Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва» від 29.04.2022 р. № 521 (http://surl.li/bzqvu).

Постанова № 723 – Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання державних гарантій на портфельній основі» від 14.07.2021 р. № 723 (http://surl.li/byncz).

Наказ № 93 – Наказ Міністерства енергетики України «Щодо необхідності включення до переліку посад та професій, що підлягають бронюванню у воєнний час на об'єктах паливно-енергетичного комплексу» від 27.02.2022 р. № 93 (https://cutt.ly/bG7ERFX).

РОЗДІЛ 2
Пільги та компенсації: підтримка роботодавців

Бронювання військовозобов’язаних працівників

Уряд змінив правила бронювання на початку березня 2022 року. Бронювання військовозобов'язаних здійснюється відповідно до Постанови № 194. 7 березня КМУ вніс зміни до цієї Постанови, визначивши особливості бронювання водіїв. Перелік посад і професій, що підлягають бронюванню затверджено Наказом № 93.

Забронювати працівника-військовозобов’язаного мають право: органи державної влади, інші державні органи, ОМС підприємства, установи, організації, яким встановлено мобілізаційні завдання (замовлення), у разі, якщо це необхідно для забезпечення функціонування державних органів та виконання мобілізаційних завдань (замовлень). Підстава – ст. 25 Закону № 3543.

Уряд визначив, що в умовах правового режиму воєнного стану бронювання військовозобов’язаних здійснюється за підприємствами, установами, організаціями, які задовольняють потреби Збройних Сил, інших військових формувань, населення (п. 1 Постанови № 194). Бронювати працівників можуть і уповноважені банки, що залучаються до роботи (здійснення операцій) в умовах особливого періоду. На них поширюється дія Постанови № 194.

Як оформити? Орган державної влади, інший державний орган подає Міністерству економіки пропозиції щодо бронювання військовозобов’язаних у відповідних сферах управління, галузях національної економіки, на підприємствах, в установах і організаціях та обґрунтування до них. Пропозиції треба попередньо **узгодити** з Мінборони.

Форму для відомостей про бронювання визначає додаток до Постанови № 194. Подати пропозиції та обґрунтування можете у друкованій формі та/або в електронній формі (п. 2 Постанови № 194).

Міністерство економіки узагальнює подані пропозиції, протягом 1-го робочого дня ухвалює відповідне рішення та надсилає його копію Міністерству оборони, а також держоргану, що подав пропозицію. Мінекономіки вказує в рішення строк дії відстрочки. **Максимальна відстрочка** – 6 місяців. ТЦК дізнається про бронь вже через день. Генштаб передає до ТЦК витяги з наказів Мінекономіки (п. 6 Постанови № 194).

Як підтвердити бронь? Держорган має видати військовозобов'язаному витяг з наказу Міністерства економіки. Цей документ підтверджує відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації та на воєнний час (п. 5 Постанови № 194).

Коли бронь анулюють? Відстрочку від призову анулюють у таких випадках:

1) закінчення строку її дії;

2) завершення виконання або скасування завдання підприємству щодо задоволення потреб Збройних Сил, інших військових формувань, населення;

3) ліквідація органу державної влади, іншого державного органу, підприємства, установи, організації;

4) звільнення військовозобов'язаного.

У випадках вищеперерахованих пунктів 2-4 відстрочку анулюють таким чином: Держорган повідомляє про випадок у поданні до Мінекономіки, а міністерство за один день ухвалює відповідне рішення, надсилає його копію держоргану та Міноборони.

Роз'яснення Мінагрополітики

Міністерство аграрної політики та продовольства України на власному сайті (http://surl.li/bzvwr) розмістило інформацію про уточнення Порядку бронювання військовозобов'язаних, зазначивши, що у преамбулі до Постанови № 194 вказано, що нормативно-правовий акт Уряду прийнято у відповідності до статей 12 та 25 Закону № 3543.

Ст. 25 Закону № 3543 встановлено, що бронюванню підлягають військовозобов'язані, які працюють в органах державної влади, інших державних органах, органах місцевого самоврядування та на підприємствах, в установах і організаціях, яким встановлено мобілізаційні завдання (замовлення), у разі, якщо це необхідно для забезпечення функціонування зазначених органів та виконання мобілізаційних завдань (замовлень). Це стосується зокрема і відповідних сфер управління та **галузей агропромислового сектору** національної економіки щодо задоволення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань, сил цивільного захисту, національної економіки та забезпечення життєдіяльності населення в умовах особливого періоду.

Тобто, **до Пропозицій повинні включатися військовозобов'язані, які працюють на підприємствах, в установах і організаціях (далі – підприємства), що є виконавцями мобілізаційних завдань (замовлень)**.

Згідно зі ст. 1 Закону № 3543 **мобілізаційні завдання** (замовлення) – окремі вимоги мобілізаційного плану щодо номенклатури, обсягів виробництва необхідної продукції, утворення і підготовки до розгортання спеціальних формувань, а також затверджені в установленому порядку першочергові заходи мобілізаційної підготовки, які доводяться для виконання до центральних

і місцевих органів виконавчої влади, інших державних органів, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування. До підприємств, установ і організацій, що залучаються до виконання мобілізаційних завдань (замовлень), мобілізаційні завдання (замовлення) доводяться на підставі затверджених основних показників мобілізаційного плану і договорів (контрактів), що укладаються в порядку, передбаченому законодавством.

У разі включення до Пропозицій військовозобов'язаних працівників підприємств **необхідно обов'язково додавати належне обґрунтування** щодо виконання таким підприємством, установою, організацією завдань із задоволення потреб Збройних Сил, інших військових формувань, населення **з відповідним підтвердженням** (дата та номер рішення органу виконавчої влади та місцевого самоврядування про доведення (встановлення) мобілізаційних завдань (замовлень), а також дата та номер укладеного договору щодо їх виконання тощо).

З метою перевірки наявності та стану договорів на виконання мобілізаційних завдань (замовлень) підприємства, яким вони доведені (встановлені) розпорядженнями обласних (районних) державних адміністрацій та або органами місцевого самоврядування, разом з пропозиціями щодо бронювання подають копії листів обласних військових адміністрацій та Київської міської військової адміністрації про їх підтвердження з дотриманням вимог щодо роботи з документами, які містять службову інформацію.

З огляду на зазначене підприємства, що залучаються до виконання мобілізаційних завдань (замовлень) Міністерством аграрної політики та продовольства України, **подають пропозиції безпосередньо до Мінагрополітики** з відповідним обґрунтуванням стосовно дати та номеру листа Мінагрополітики та місцевого органу виконавчої влади, якими доведено (встановлено) мобілізаційні завдання (замовлення), а також дата та номер укладеного договору щодо їх виконання тощо).

Пропозиції, у яких відсутня інформація про доведені (встановлені) мобілізаційні завдання (замовлення) і договори про їх виконання **не розглядатимуться** Мінагрополітики та **повертаються** для приведення у відповідність до вимог. При підготовці Пропозицій враховувати рішення Головнокомандувача ЗСУ щодо заборони бронювання військовозобов'язаних, які мають нижчезазначені дефіцитні для ЗСУ військово-облікові спеціальності:

Не включати в Пропозиції військовозобов'язаних, які мають такі спеціальності:

✓ рядового, сержантського та старшинського складу: 003, 004, 008, 015, 016, 019, 021, 028, 029, 034, 035, 036, 037, 039, 047, 048, 054, 055, 058, 065, 069, 070, 071, 072, 110, 113, 117, 118, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 133, 134, 135, 136, 137, 139, 140, 143, 144, 145, 146, 147, 153, 163, 178, 183, 184, 210, 216, 220, 221, 223, 225, 233, 234, 245, 248, 250, 251, 260, 261, 262, 265, 267, 307, 320, 323, 326, 333, 340, 379, 381, 382, 383, 403, 420, 460, 474, 500, 501, 502, 503, 507, 525, 527, 528, 530, 531, 538, 543, 544, 549, 550, 554, 569;

✓ офіцерського складу за групами ВОС: 02, 03, 04, 06, 07, 08, 09, 10, 12, 14, 34, 44, 46, 47, 49, 50, 52, 53, 54, 70, 90.

Мінагрополітики зауважує, що **не підлягають** бронюванню, у визначеному Постановою № 194 порядку, військовозобов'язані, які мають посвідчення про відстрочку від призову на військову службу на період мобілізації та на воєнний час, а також призовники та особи, які не перебувають на військовому обліку військовозобов'язаних.

Не погоджуються Міністерством оборони України посади працівників, які не є визначальними для забезпечення сталого функціонування підприємств, галузей і не є дефіцитними на ринку праці та які можуть бути замінені громадянами-невійськовозобов'язаними або які не відносяться до професій, що забезпечують виробництво

продовольства (різноробочий, підсобний робітник, робітник фермерського господарства, робітник з благоустрою, робочий току, робітник з догляду за тваринами, прибиральник територій, прибиральник службових приміщень, сторож, двірник, транспортувальник, вантажник, фахівець з оперативного реагування, менеджер з питань регіонального розвитку, інспектор з охорони, старший охоронець, охоронець, черговий, комірник, помічник комірника, диспетчер, вагар, маляр, штукатур, лицювальник-плиточник, оброблювач птиці, оброблювач риби, оброблювач ковбасних виробів, свинар, зливальник-розливальник, грибовод, кухар, пекар, готувач кормів, годувальник великої рогатої худоби, доглядач великої рогатої худоби, завідувач агромагазином, підприємець, фахівець з методів розширення ринку збуту, помічник друкаря, менеджер з продажів, експерт, керівник сервісу, комплектувальник, юрисконсульт, член наглядової ради, член громадської організації, продавець продовольчих товарів, укладальник-пакувальник молодший програміст, начальник відділу, обліковець, робітник, комплектувальник, консультант, кур'єр, підмінний слюсар, інспектор з кадрів, брокер, виконавець робіт, помічник архіваріуса, фахівець з обліку договорів, фахівець з методів розширення ринку збуту, фахівець, діловод, заправник, заготівник основи для мийних засобів тощо).

Пропозиції, у яких відсутні необхідні дані про військові звання та військово-облікові спеціальності військовозобов'язаних, а також не правильно заповнені, не заповнені строчки чи клітинки в таблиці Excel або включені посади, які не є дефіцитними на ринку праці, **не** розглядатимуться Міністерством аграрної політики та продовольства України та повертаються на доопрацювання.

З метою оперативного прийняття рішення Міністерства економіки України щодо бронювання військовозобов'язаних просимо врахувати вимоги Мінекономіки та рекомендації Міністерства оборони України при поданні Пропозицій.

Усі раніше здійсненні заявки на бронювання військовозобов'язаних з винесеними висновками Міністерсва економіки України **є дійсними**! Мінагрополітики звертає увагу на те, що **керівники** підприємств, установ і організацій **несуть відповідальність** за включення військовозобов'язаних до Пропозицій та організацію їх бронювання на період мобілізації та на воєнний час.

Листи без урахування вищезазначеної інформації не розглядатимуться Мінагрополітики.

У разі відсутності належного обґрунтування щодо виконання підприємствами мобілізаційних завдань (замовлень) та відповідних договорів на їх виконання у раніше поданих пропозиціях щодо бронювання військовозобов'язаних в умовах правового режиму воєнного стану таким підприємствам необхідно **ПОВТОРНО** подати документи на бронювання військовозобов'язаних по оновленій процедурі!

З метою своєчасного проведення комплексу польових робіт, забезпечення виробництва сільськогосподарської продукції та продовольства для забезпечення потреб ЗСУ, інших військових формувань та населення просимо, у разі потреби, пропозиції надсилати до Мінагрополітики на e-mail: **Agromobplan2022@gmail.com** , зокрема:

- ✓ Супровідний лист з обґрунтуванням пропозицій щодо бронювання військовозобов'язаних, зазначенням електронної адреси, контактних номерів телефонів та осіб тощо за орієнтовною формою у форматі pdf;
- ✓ Пропозиції щодо бронювання військовозобов'язаних за визначеною формою, що додається, у форматі Excel;
- ✓ Ці ж пропозиції щодо бронювання військовозобов'язаних за підписом керівника у форматі pdf;

✓Копію договору про виконання підприємством мобілізаційних завдань (замовлень);

✓ Копію листа обласної військової адміністрації або Київської міської військової адміністрації про підтвердження наявності у підприємства мобілізаційних завдань (замовлень).

Форми можна завантажити, перейшовши за посиланням: https://bit.ly/3vzCsYT.

Подані підприємствами пропозиції щодо бронювання військовозобов'язаних на e-mail: **mobagro2022@gmail.com** розглядатися **не будуть**.

Також Мінагрополітики звернулося до керівників підприємств, установ та організацій галузей агропромислового виробництва, які вже надали пропозиції та отримали витяг з наказу Мінекономіки, з проханням **інформувати у одноденний термін** Мінагрополітики про звільнення військовозобов'язаного (виключення зі списків, переведення на іншу посаду) або ліквідацію суб'єкта господарювання.

Телефон для довідок: 044- 363-05-49.

Компенсація витрат за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб

Постановою № 331 визначений Порядок надання роботодавцю компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні.

Якщо роботодавець працевлаштовує внутрішньо переміщених осіб на умовах трудового/гіг-контракту, зокрема за сумісництвом (особа може бути працевлаштована відповідно до цього механізму тільки один раз), він має право **на отримання компенсації в розмірі 6500 грн** за таких умов:

- ✓ роботодавець перебуває на обліку як платник ЄСВ;
- ✓ розмір зарплати працівника за повністю виконану місячну (годинну) норму праці не може бути нижчим за розмір мінімальної зарплати;
- ✓ подання в установленому законодавством порядку податкової звітності за IV квартал 2021 року або річної звітності за 2021 рік.

Компенсацію витрат надають щомісяця за кожну працевлаштовану внутрішньо переміщену особу, за яку роботодавець сплачує ЄСВ, на період воєнного часу та протягом 30 календарних днів після його скасування або припинення. Водночас, загальна **тривалість** надання компенсації витрат не може перевищувати **2-х місяців** з дня працевлаштування особи.

Для отримання компенсації роботодавець, не раніше, ніж через 5 календарних днів після працевлаштування ВПО, подає **заяву** про компенсацію витрат за своїм місцезнаходженням до міського, районного, міськрайонного, центру зайнятості або філії регіонального центру зайнятості:

- ✓ в електронній формі – через Єдиний державний вебпортал електронних послуг;
- ✓ в паперовій формі – особисто під час відвідування або на адресу електронної пошти відповідного центру зайнятості.

Після підтвердження відомостей, зазначених роботодавцем у заяві, інформація про подані заяви вноситься до Реєстру роботодавців отримувачів компенсації витрат.

Роботодавцю автоматично засобами Порталу Дія надходить повідомлення про результати обробки інформації для отримання компенсації витрат.

Рішення щодо надання або відмови у наданні компенсації витрат приймається регіональним центром зайнятості та оформлюється відповідним наказом протягом п'яти календарних днів після отримання заяви від роботодавця (крім подання заяви через Портал Дія).

http://surl.li/bzsbt

У разі подання заяви через центр зайнятості також додаються:

✓ копія наказу про працевлаштування особи;

✓ документ, що підтверджує працевлаштування на умовах, передбачених вищевказаною Постановою № 331;

✓ відомості про працівників, які є застрахованими особами (прізвище, ім'я, по батькові, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті);

✓ копія довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

Форму **Заяви** можна завантажити, перейшовши за посиланням: http://surl.li/bwcph.

Подати документи на отримання компенсації за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб через Портал Дія можна, перейшовши за посиланням: http://surl.li/bxuvd.

Інструкцію з отримання компенсації витрат роботодавцю на оплату праці за працевлаштування ВПО від Державного центру зайнятості можна переглянути, перейшовши за посиланням: http://surl.li/bthud.

Роз'яснення Мінцифри

Хто може подати заяву?

Тільки роботодавці, що працевлаштували внутрішньо переміщену особу із заробітною платою не менше від мінімальної (6500 грн), перебувають на обліку як платники єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, подали податкову звітність за 4 квартал 2021 або весь 2021 рік та не є неприбутковою організацією.

Протягом якого часу я буду отримувати компенсацію?

Загальна тривалість надання компенсації витрат не може перевищувати два місяці з дня працевлаштування особи.

Чи потрібно повторно подавати заяву на отримання компенсації за 2-й місяць?

Так, потрібно.

Ця послуга пов'язана з єПідтримкою?

Послуга з компенсації працевлаштування ВПО призначена для компенсації роботодавцю витрат на оплату праці за кожну працевлаштовану особу, яка є внутрішньо переміщеною внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні. Натомість послуга єПідтримка-6500 була створена для одноразової підтримки підприємців та найманих працівників з областей, де велися бойові дії.

РОЗДІЛ 3
Фінансова державна підтримка агробізнесу

Фінансова підтримка: хронологія змін

14.03.2022 р. на порталі Верховної Ради України було розміщено повідомлення про те, що Міністерством аграрної політики та продовольства України ініційовано урядовий документ щодо запровадження механізму надання державних гарантій сільгосптоваровиробникам. В результаті чого уряд прийняв постанову «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28 та від 14 липня 2021 р. № 723» від 12.03.2022 р. № 274.

На сайті йдеться про те, що держава надасть для аграріїв у 2022 році таку підтримку:

- Виключно малим та середнім аграрним виробникам з оборотом не більше 20 млн євро в рік, що є еквівалентом підприємства, яке обробляє до 10 000 га.
- Компенсація відсоткової ставки за залученими кредитами.
- Максимальна сума кредиту, на який поширюється компенсація відсоткової ставки, становить 50 млн грн.
- Кредитування надається для здійснення сільськогосподарської діяльності (посівної) на період дії воєнного стану.
- Для отримання кредитування суб'єкт підприємництва також повинен бути сільськогосподарським товаровиробником у значенні, наведеному в Законі України «Про державну підтримку сільського господарства України».
- Термін дії кредиту становить 6 місяців.
- Встановлено максимальний розмір державної гарантії за портфельними кредитами до 80%.

Заявникам необхідно звертатися у фінансову установу, де вони обслуговувались.

28.03.2022 р. на сайті Міністерства аграрної політики та продовольства України розміщено інформацію про те, що для успішного проведення комплексу весняно-польових робіт і забезпечення сільськогосподарських товаровиробників кредитними ресурсами уряд вніс зміни до Постанови № 723. Оновлення зазнали такі норми:

– встановлення строку дії державної гарантії для забезпечення часткового виконання боргових зобов'язань за портфелем кредитів банків-кредиторів та за кредитами, що надаються суб'єктам господарювання – сільськогосподарським товаровиробникам – 1 рік;

– надання кредитування суб'єктам господарювання – с/г товаровиробникам відповідно до п. 16 виключно у вигляді кредиту (не поширюється на кредитну лінію);

– передбачено **нову мету кредитування** у рамках портфеля – для фінансування забезпечення посівів сільськогосподарських культур, у тому числі купівлі сільськогосподарської продукції (сільськогосподарських товарів), що підпадає під визначення **груп 1-24 УКТ ЗЕД**, а також добрив, засобів захисту рослин, пестицидів та агрохімікатів, паливно-мастильних матеріалів, запасних частин, основних засобів та нематеріальних активів, оплати праці, оренди нерухомого та рухомого майна, інших товарів (робіт, послуг), що використовуються суб'єктами господарювання – сільськогосподарськими товаровиробниками при здійсненні операційної діяльності;

– для кредиту, що надається суб'єкту господарювання – с/г товаровиробнику згідно з п. 16 Порядку встановлено максимальний строк – до 1 року, а також максимальна сукупна заборгованість позичальника та учасників групи пов'язаних з ним контрагентів, – 1 500 млн грн;

– розмір комісій – на покриття витрат банку-кредитора (не враховуючи плати за надання державної гарантії) на обслуговування кредиту не більше, ніж 1 % річних суми кредиту (для кредитів зі строком кредитування менш ніж 1 рік – до 1 % разово).

Кабінет Міністрів України Постановою «Про внесення змін до Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва і Порядку надання державних гарантій на портфельній основі» від 15.04.2022 р. № 451 вніс зміни до Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва, затвердженого постановою КМУ від 24.01.2020 р. № 28, та Порядку надання державних гарантій на портфельній основі, затвердженого постановою КМУ від 14.07.2021 р. № 723.

Тепер до суб'єктів підприємництва, які можуть отримувати фінансову державну підтримку шляхом здешевлення вартості кредитів, включили сільськогосподарських товаровиробників, а також суб'єктів великого підприємництва, які здійснюють торгівлю товарами на торговельних площах, не менше 60 % яких призначено для торгівлі продуктами харчування разом з алкогольними напоями та тютюновими виробами.

Також уточнено, що суб'єктом підприємництва, зокрема мікропідприємництва, малого, середнього та великого підприємництва, вважається резидент України:

- ❑ фізична особа — підприємець, зареєстрована в установленому законом порядку;
- ❑ юридична особа, кінцеві бенефіціарні власники (контролери) якої є фізичними особами — резидентами України;
- ❑ сільськогосподарський товаровиробник;
- ❑ суб'єкт великого підприємництва, який здійснює торгівлю товарами на торговельних площах, не менше 60 відсотків яких призначено для торгівлі продуктами харчування разом з алкогольними напоями та тютюновими виробами.

Також Уряд для сприяння залучення більшого кола сільськогосподарських товаровиробників до державних програм вносить зміни, якими уточнюються суб'єкти, щомають право на отримання підтримки. Як наслідок, державну підтримку може отримати український аграрій – фізична або юридична особи - резиденти України, за умови, **що їх засновники не є громадяни** держави, визнаної Україною державою-**агресором**/окупантом, та/або особою, яка належить або належала до терористичних організацій (суб'єкти, які мають інших бенефіціарів мають право на участь).

Також Постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва» від 29.04.2022 р. № 521 уточнено, що **суб'єктом підприємництва**, зокрема мікропідприємництва, малого, середнього та великого підприємництва, вважається резидент України:

- ✓ фізична особа - підприємець, зареєстрована в установленому законом порядку;
- ✓ юридична особа, кінцеві бенефіціарні власники (контролери) якої є фізичними особами - резидентами України;
- ✓ сільськогосподарський товаровиробник;
- ✓ суб'єкт великого підприємництва, який здійснює роздрібну торгівлю товарами, у структурі чистого доходу від реалізації яких (з урахуванням ПДВ) не менше 60 % належить до продуктів харчування разом з алкогольними напоями та тютюновими виробами станом на 01.02.2022 р.;
- ✓ суб'єкт господарювання державного сектора економіки (далі - суб'єкт підприємництва).

Суть державної підтримки

Уряд, оновивши Постанову «Про надання фінансової державної підтримки» від 24.01.2020 р. № 28, встановив **мету** надання державної підтримки. Так, зокрема **пп. 4 п. 4** визначено її як фінансування суб'єктів підприємництва – **сільськогосподарських** товаровиробників для провадження **сільськогосподарської діяльності** на період воєнного стану та протягом 6 місяців після його припинення чи скасування. Для реалізації мети надання державної підтримки, визначеної **пп. 4 п. 4**, суб'єкт підприємництва також повинен бути сільськогосподарським товаровиробником у значенні, наведеному в Законі № 1877.

Далі в п. 13 зазначено, що компенсація % надається Фондом суб'єкту підприємництва з метою зниження його фактичних витрат на сплату **базової** процентної ставки **до рівня 0 % річних** - для реалізації **мети** надання державної підтримки, визначеної **пп. 4 п. 4**, - протягом 6 місяців, а після завершення цього періоду та до завершення строку кредитування – до рівня 5 % річних.

Для реалізації мети надання державної підтримки, визначеної **пп. 4 п. 4**, розмір **компенсаційної** процентної ставки за наданим суб'єкту підприємництва – **сільськогосподарському товаровиробнику** кредитом, який підлягає сплаті ним за рахунок власних коштів, становить **0 % річних на період воєнного стану, а у разі припинення чи скасування воєнного стану – до завершення строку кредитування.**

Така підтримка може бути надана в період **до 31 травня 2022 р.** суб'єкту підприємництва - сільськогосподарському товаровиробнику на придбання основних засобів та покриття будь-яких витрат, пов'язаних із провадженням сільськогосподарської діяльності в значенні (п. 2.28 ст. 2) Закону № 1877 (пп. 3^1 п. 12).

Статистика кредитування аграріїв

Станом на 21 квітня 2022 року банки видали кредити 3070 сільськогосподарським товаровиробникам на загальну суму 8 млрд 840 млн грн. Основна частина цієї суми була залучена за програмою портфельних гарантій 80 % – 7 млрд 155 млн грн.

Трійка областей-лідерів із залучення кредитів за останній місяць залишається незмінною: Кіровоградська (1 млрд 473 млн грн), Вінницька (1 млрд 308 млн грн), Дніпропетровська (1 млрд 200 млн грн).

Далі слідують Одещина (887 млн 348 тис. грн), Волинь (536 млн 989 тис. грн), Львівщина (516 млн 178 тис. грн), Полтавщина (477 млн 527 тис. грн) і Тернопільщина (465 млн 126 тис. грн).

За програмою «Доступні кредити 5-7-9%» банки надають, зокрема, й аграріям пільгові кредити та державні гарантії на портфельній основі. Ставка становить 0 %. Строк кредитування – 6 місяців. Сума кредиту – до 60 млн грн. Аграрію потрібно забезпечити для застави тільки 20 % від суми кредиту, решту суми гарантує держава.

Скористатися кредитом можуть аграрії, які підпадають під визначення с/г товаровиробника. Обмежень за кількістю землі в обробці немає.

Перелік банків, які кредитую на пільгових умовах

- АТ «Ощадбанк»
- АТ КБ «ПриватБанк»
- АТ «ПУМБ»
- АТ «ПроКредит Банк»
- АТ «Райффайзен Банк»
- АБ «УКРГАЗБАНК»
- АТ «Укрексімбанк»
- АТ «КРЕДОБАНК»
- АТ «МІБ»
- АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»
- АТ «ОТП БАНК»
- ПАТ «МТБ БАНК»
- АТ «АГРОПРОСПЕРІС БАНК»
- АТ «Полтава-Банк»
- ПАТ «БАНК ВОСТОК»
- АТ «БАНК АЛЬЯНС»
- АТ АКБ «Львів»
- АТ «АСВІО БАНК»
- АТ «ТАСКОМБАНК»
- АТ «ПІРЕУС БАНК МКБ»
- АТ «КРЕДИТВЕСТ БАНК»
- АТ «КІБ»

Умови кредитування від АТ «Ощадбанк»

Способи отримання

1. Заповнити онлайн-заявку на сайті Ощадбанку;

2. Звернутися до будь-якого відділення Ощадбанку;

3. Звернутися до контакт-центру Ощадбанку – інформацію буде передано до відповідального працівника;

4. Оформити заявку засобами дистанційного обслуговування CorpLight – розділ «Замовити продукт».

Види кредитів

- ❑ Кредити на посівну
- ❑ Кредит на релокацію бізнесу
- ❑ Кредит 0% під держгарантії
- ❑ Кредити на агротехніку
- ❑ Запобігання та подолання наслідків російської агресії.

Детальніше за посиланням: http://surl.li/bzqij

Програми від АТ КБ «ПриватБанк»

«КУБ» під заставу

Умови: до 5 млн грн, з державною гарантією на 80% від суми кредиту, без додаткового забезпечення.

«Агросезон»

Умови: до 5 млн грн (80% від суми без додаткового забезпечення); понад 5 млн грн (із забезпеченням 20% від суми кредиту зі стандартними коефіцієнтами покриття заставою).

http://surl.li/bzqlx

Програми від АБ «Укргазбанк» та АТ «Укрексімбанк»

Цільова аудиторія	юридичні особи, фізичні особи – підприємці
Проекти, які фінансуються	Розширення діючого бізнесу, започаткування нового напряму бізнесу, start – up, фінансування оборотного капіталу, рефінансування існуючої заборгованості за кредитами
Вид операції	Кредит, невідновлювана або відновлювана кредитна лінія

http://surl.li/bzqns

Вид кредиту	кредит, невідновлювана та відновлювана кредитна лінія
Мета кредитування	Фінансування інвестиційних цілей та/або фінансування потреби в оборотних коштах або рефінансування заборгованості Позичальника

http://surl.li/bzqnw

Програми від АТ «АГРОПРОСПЕРІС БАНК»

Перелік документів для розгляду фінансування

1) Анкета на отримання кредиту
2) Фінансові документи позичальника та пов'язаних осіб: баланс (Ф1), звіт про фінансові результати (Ф2), статистичні форми 50СГ, 29СГ
3) Уставні та реєстраційні документи позичальника, поручителя, заставодавця
4) Документи, що підтверджують право власності на земельні ділянки, на яких буде вирощено врожай (для аграрних розписок)
5) План посівів

Позичальник має:

- ✓ обробляти від 100 га землі;
- ✓ вирощувати пшеницю, кукурудзу, соняшник, ріпак, сою;
- ✓ досвід від 3-х сільськогосподарських циклів;
- ✓ веде діяльність у Вінницькій, Хмельницькій, Полтавській, Харківській, Сумській, Чернігівській, Київській, Житомирській, Черкаській, Кіровоградській, Тернопільській, Львівській, Рівненській або Волинській області.

http://surl.li/bzqsb

РОЗДІЛ 4
Інші види допомоги від держави

Спрощення реєстрації с.-г. машин та механізмів

8 березня 2022 року на сайті Мінагрополітики з'являється інформація про те, що на період воєнного стану сільськогосподарську техніку можна не реєструвати (http://surl.li/bzrdk). Тобто Мінагрополітики дозволило експлуатацію сільськогосподарських машин без їх реєстрації на період воєнного стану. Це стосується:

- тракторів,
- самохідних шасі,
- самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних та меліоративних машин,
- інших сільськогосподарських машин та їх складових вітчизняного й іноземного виробництва.

По закінченню воєнного стану на всій території України або в її окремих місцевостях, власники будуть зобов'язані зареєструвати (перереєструвати) машину протягом 90 днів.

Згодом Кабінет Міністрів України Постановою № 434 вводить спрощену процедуру тимчасової реєстрації машин у період дії воєнного чи надзвичайного стану, яка передбачає:

- скорочення переліку документів для реєстрації машин до мінімально необхідного;
- огляд машин під час реєстрації здійснюватиметься державними інспекторами за можливості;
- прийняття заяв щодо реєстрації машин, головними управліннями Держпродспоживслужби, за принципом екстериторіальності.

Постановою № 434 також передбачено, що протягом 6 місяців із дня припинення або скасування дії воєнного чи надзвичайного стану фізичні особи та суб'єкти господарювання, які експлуатують машини, що перебували **на тимчасовій реєстрації** в період дії воєнного чи надзвичайного стану, зобов'язані здійснити державну реєстрацію машин відповідно до вимог Закону № 3353 та зазначеного Порядку.

У разі встановлення факту обтяження такої машини чи подання документів, інформація в яких не відповідає відомостям відповідних державних реєстрів і баз даних під час державної реєстрації, та/або машину не зареєстровано протягом шести місяців із дня припинення або скасування дії воєнного чи надзвичайного стану, така машина вважатиметься незареєстрованою.

Для **тимчасової реєстрації** машини у період дії воєнного чи надзвичайного стану до **заяви** власника додаються:

1) копія документа, що підтверджує право власності;

2) документ, що посвідчує особу представника власника машини та його повноваження (у разі потреби);

3) копія документа, що посвідчує особу власника машини.

На машини, щодо яких було здійснено процедуру тимчасової реєстрації у період дії воєнного чи надзвичайного стану, **видаються талони тимчасового обліку машини**, що є дійсними в період дії воєнного чи надзвичайного стану та протягом 6 місяців після його припинення або скасування, та закріплюються нові номерні знаки або номерні знаки, які були в користуванні та на даний час не закріплені за іншими машинами.

У разі втрати, викрадення, пошкодження **свідоцтва про тимчасову реєстрацію** та/або номерних знаків машини на таку машину видається тільки тимчасовий реєстраційний талон і закріплюються нові номерні знаки або номерні знаки, які були в користуванні та на даний час не закріплені за іншими машинами. Інформація про втрату, викрадення, пошкодження свідоцтва про тимчасову реєстрацію та/або номерних знаків вноситься до відповідного Єдиного реєстру для здійснення нагляду за обліком тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів та книги тимчасової реєстрації машин.

Огляд машин, щодо яких реєстрація здійснюється за процедурою тимчасової реєстрації у період дії воєнного чи надзвичайного стану, державними інспекторами та спеціалістами з проведення обстеження машини на відповідність ідентифікаційних номерів і супровідних документів на предмет фальсифікації **проводиться за можливості**.

Тимчасова реєстрація машин у період дії воєнного чи надзвичайного стану здійснюється державними інспекторами за місцем подання заяви власником машини (**без урахування місцезнаходження юридичної особи або місця проживання (перебування) фізичної особи**) протягом 3-х робочих днів

Онлайн-платформи від Мінагрополітики

Мінагро інформує, що запущено **аграрну платформу** Міністерства по збору актуальних потреб аграріїв під посівну в режимі реального часу https://agrostatus.org/. Перейшовши за вказаним посиланням, користувач бачить телефон служби підтримки (+380 96 425-25-88) та кнопку

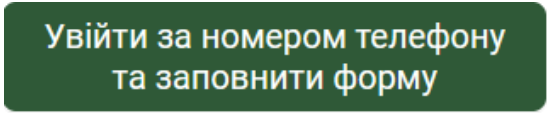

Натиснувши на кнопку, користувач переходить до сторінки авторизації, де має зазначити власний номер Телефону та поставити відмітку в поле «Я не робот». Далі натиснути на кнопку «ПІДТВЕРДИТИ». Після чого

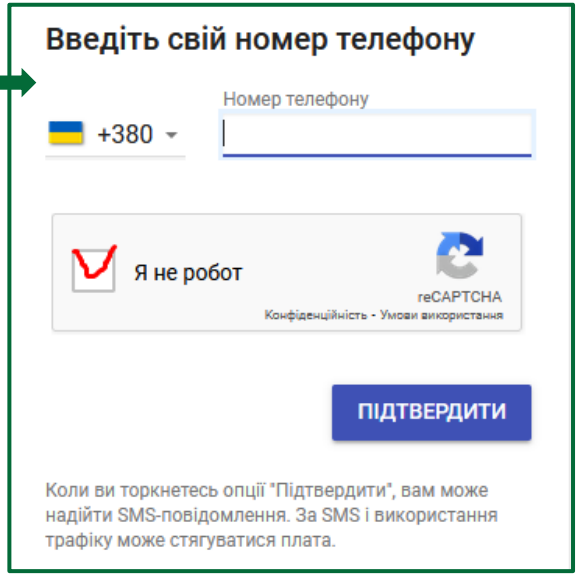

На телефон може надійти SMS-повідомлення, яке потрібно внести у відповідне поле і натиснути кнопку «ПРОДОВЖИТИ».

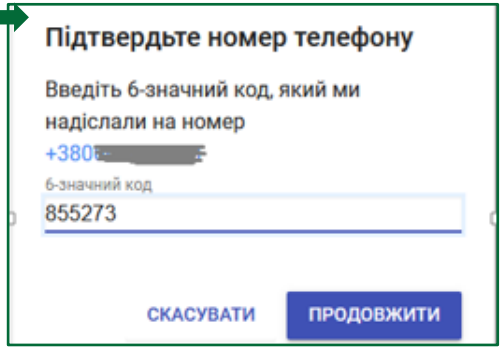

Далі відкривається сторінка, яка містить інформаційне попередження:

> Ця інформація потрібна Мінагро для планування й допомоги аграріям у проведенні посівної. Надані дані будуть використані виключно працівниками міністерства.

нижче якого розміщені поля для заповнення:

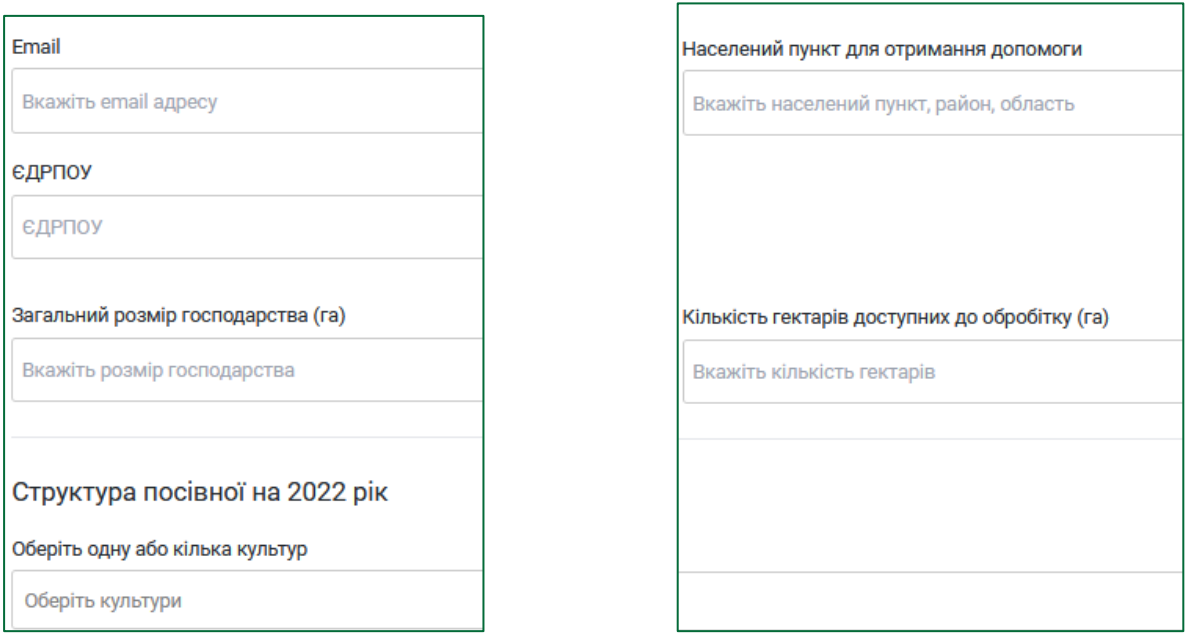

Після заповнення всіх полів користувач має натиснути кнопку **Відправити форму**

Також Мінагро проінформувало про створення онлайн-платформи для покращення логістичних маршрутів аграріїв в умовах воєнного стану. Її можна знайти, перейшовши за посиланням: https://prodsafety.org/.
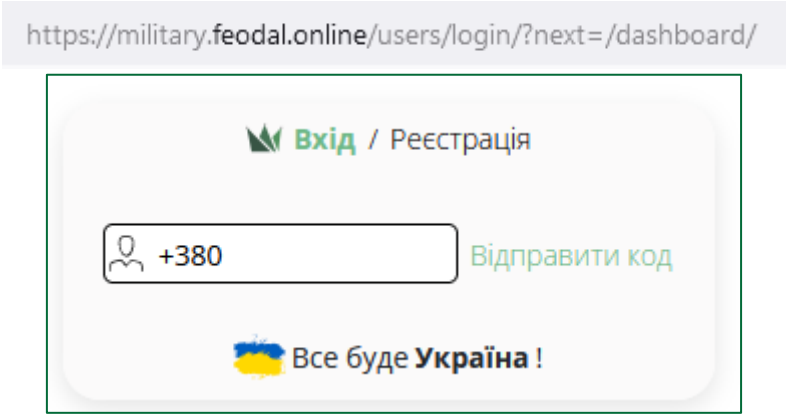
Окрім цього під егідою Мінагрополітки у співпраці з ДСНС і ЗСУ компанія Feodal запустила сервіс https://military.feodal.online, який спрямований на допомогу фермерам чиї поля постраждали в результаті воєнних дій. Все що потрібно зробити - це залишити заявку на сервісі після чого команда саперів почне працювати над знешкодженням об'єктів.